

VARGA LUCA**Az ideológiavesztés folyamata a színház és ifjúság kérdése körüli diskurzusban (1970–1990)**

Előadásom arra a kérdésre keresi a választ, hogy a Kádár-korszak egyik jelentős kultúrpolitikai problémája a színház és ifjúság körüli diskurzus hogyan vesztett fokozatosan ideológiai meghatározottságából és váltott szakszerűségi-alapú beszédmódba a korszak végére. Vizsgálom, hogy a diszkurzív platform diskurzusképzői – a színházirányítás szervei, a színházi szakmai szervezetek, a diskurzusban érdekelt színházak, a szakmai és az ifjúsági sajtó – mennyiben elkötelezett vagy semleges ideológia meghatározottsággal tárgyalta a diskurzus kulcstémáit (pl. az ifjúsági nézői elvárások, a fiataloknak szánt színházi műfajok, az ideális ifjúsági színdarab). Kitérek arra is, hogy az egyes diskurzusképzők által képviselt tárgyalásmódok dinamikája az időben miként alakult: detektálható-e és milyen okokhoz köthető az elkötelezettségből a semleges meghatározottságú érvelésbe történő átlépés. Felvetem azt a kérdést is, hogy a színház és ifjúság diskurzusát jellemző fokozatos ideológiavesztés a demokratikus ellenzék belépését segítette-e elő a diszkurzív térbe, esetleg az ellenzéki megerősödés jellemezte hegemoniaváltozás vezethetett diskurzusváltozáshoz, létrehozva a diskurzus új, ideológiailag semleges rendjét. Az elemzés alá vett dokumentumkorpust a színházirányítás (a minisztériumi színházi főosztály, az MSZMP és a KISZ kulturális szervei, a Színházművészeti Szövetség, a Magyar Színházi Intézet, a Nemzetközi Színházi Intézet Magyar Szekciója), továbbá a színház és ifjúság kérdésében megnyilvánuló Bartók Színház későbbi Budapesti Gyermekszínház iratai, és a kérdésre vonatkozó sajtóanyag képezi.